

Maade gennem et stort samlet Statslaan vil utvivlsomt i altfor høj Grad svække Statens hidtidige gode Kredit, idet vor Statsgæld da pludselig vil blive forøget med ca. 50 pCt. og stige til ca. 400 Mill. Kr., ligesom en Indbringelse her i Landet af ca. 150 Mill. Kr. nye kontante Midler vil medføre en betydelig og uberegnelig Forstyrrelse paa hele vort hjemlige Værdimarked. Paa den anden Side vil vel ogsaa Udbudet af de nye eventuelle Tiendeobligationer, selv om det maa antages, at meget betydelige Beløb af disse ville blive baandlagte i Stiftsmidlerne og blandt Stiftelsers og Stamhuses Kapitaler, kunne indvirke hæmmende og forstyrende eller trykkende paa det hjemlige Marked. Men netop under disse Forhold vil den paatænkte Hypotekbank, naar denne gennem sin 2den Afdeling sættes i Stand til at overtage større Poster af disse Tiendeobligationer og paa Basis af dem udstede og i Udlandet sælge Hypotekobligationer med en lavere Rentefod, kunne virke ikke alene regulerende og heldigt, men ogsaa indvinde et Renteoverskud eller Kursavancer, som sluttelig vil tilfalde Statskassen, der ogsaa efter Tiendeloven har Krav paa den Gevinst, som vil kunne indvindes ved en eventuel Konvertering. Sikkert er det, at overfor den Usikkerhed, som let kan resultere af en saa stor Operation, som den samlede Afløsning af Tiendebyrden her i Landet vil være, er det ikke blot heldigt, men ligefrem nødvendigt at have en saadan Regulator, som Hypotekbanken vil kunne være gennem sin nøje Forbindelse med de udenlandske Markeder. Det bør dog udtrykkelig fremhæves, at Formaalet med Indkøb af Tiendeobligationerne ikke — som ved Kreditforeningsobligationer — er at høje Kursen paa disse Papirer. Heri har Samfundet ingen Interesse. Formaalet er at regulere Forholdene paa Pengemarkedet og at sikre denne Afdeling af Hypotekbanken saa stor en Fortjeneste som muligt. — Endnu skal tilføjes, at Statskassen ogsaa paa denne Maade vil spare Udgifterne til Tiendebankens Administration, idet det i nærværende Lovforslag er bestemt, at Tiendebanken skal bestyres af den heromhandlede Hypotekbanks Direktion uden yderligere Vederlag. Denne Bestemmelse skyldes dog ikke alene rent pekuniære Hensyn, men tillige den Omstændighed, at det maa anses for upraktisk og urimeligt at oprette to selvstændige Statsinstitutioner med en paa flere Punkter saa ensartet Virksomhed, som en selvstændig Hypotekbank og en

selvstændig Tiendebank ville være. Og netop under det forestaaende betydelige Arbejde med Tiendeafløsningens Gennemførelse vil enhver Anledning eller Fristelse for Hypotekbankens Direktion til at forcere Hypotekbankens egentlige Virksomhed som saadan udover, hvad vore hjemlige økonomiske Forhold med Rette kræver, være udelukket.

Det andet Hensyn, der har været medbestemmende for Regeringens Beslutning om nu at fremsætte et Forslag om en Hypotekbank for Kongeriget Danmark, er Ønsket om derigennem at kunne ordne forskellige af Statens hidtidige Udlaan, navnlig dens Udlaan til Husmandslodder, paa en billigere og naturligere Maade end som fastsat i Lovene om Jord til Landarbejdere og om Oprettelse af en Stats-Laanefond. Den Vej, at benytte Husmandskreditforeningerne som Mellemed, har jo sin naturlige Begrundelse deri, at Regeringen har ønsket at frigøre Statskassen og det aarlige Budget for disse Udlaan og saaledes undgaa den Ophoben i Statskassen af Aktiver, hidrørende fra Statens Udlaansvirksomhed, som nu i saa lang en Aarrække har fundet Sted. Ved at benytte Husmandskreditforeningerne opnaar man nu ogsaa denne Fordel, men samtidig kommer Statskassen til at betale den meget dyrt, nemlig dels ved en aarlig, i over 100 Aar fortsat Ydelse af en Rentedifference af $\frac{1}{2}$ pCt., hvortil yderligere vil komme et større eller mindre Kurstab, og dels ved et ikke ganske ubetydeligt Bidrag til de 2 Husmandskreditforeningers Administration. Endvidere maa tilføjes, at Statskassen efter den nuværende Ordning skulde have sine Tilskud til Husmændene dækket ved Modtagelsen af Kasseobligationer, udstedte af 2 Husmandskreditforeninger, men Salget af disse to Arter Obligationer, hvis samlede aarlige Beløb kun udgør 1,800,000 Kr., vil ikke bringe nogen særlig Fordel, navnlig fordi Udlandets Interesse for et saadant mindre Beløb ikke kan antages at blive særlig stor. Naar man derimod henlægger disse, med Statsgaranti forsynede Obligationer for Udlaan til Husmænd, en Garanti, som Statskassen jo ogsaa efter den nugældende Ordning maa yde overfor Husmandskreditforeningerne, til en særlig Afdeling under Hypotekbanken, vil man blive fri for et Papir, der er mindre let omsætteligt, og for at yde en aarlig betydelig og stedse voksende Rentedifference og et fast Administrationsbidrag.

Under Hensyn til samtlige foranstaa-